

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

УХВАЛЕНО

Вченою радою академії

(протокол № 9 від 06.06.2016 р.)

Голова В.Є. Бенера

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ Бакалавр середньої освіти

ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ Учитель музичного мистецтва

Обсяг програми – 240 кредитів ЄКТС

Термін навчання – 3 роки і 10 місяців

м. Кременець 2016

I. ПРЕАМБУЛА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Проектною групою кафедри методики викладання мистецьких дисциплін і кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Рішення Вченої ради Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Протокол № 9 від «06» червня 2016 р.

3. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4. РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

1. **Дем'янчук Олександр Никанорович** – зав. кафедри методики викладання мистецьких дисциплін, доктор педагогічних наук, професор, гарант освітньо-професійної програми.

2. **Легкун Оксана Гаврилівна** – зав. кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін, кандидат мистецтвознавства, доцент, член проектної групи.

3. **Шинкаренко Аліса Іванівна** – доцент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін, кандидат педагогічних наук, доцент, член проектної групи.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень
Освітня кваліфікація	Бакалавр освіти. Вчитель музичного мистецтва
Кваліфікація в дипломі	Вчитель музичного мистецтва
Опис предметної області	<p>Об'єкти вивчення: модель процесу музичного навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p>Цілі навчання: професійна підготовка висококваліфікованих, мобільних учителів музичного мистецтва з творчим типом мислення, готових до інноваційної педагогічної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p>Методи, методики та технології, якими має оволодіти фахівець для застосовування на практиці: моделювання уроків музичного мистецтва, застосування інформаційних технологій, використання дієвих інноваційних форм і методів навчання музичного мистецтва; планування та самоорганізація власної професійної діяльності; здійснення контролю та оцінювання результатів навчання; організація виховної роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів.</p> <p>Інструменти та обладнання: професійне використання музичного тезаурусу, науково-методичної джерельної бази та Інтернет-ресурсів, мультимедійного обладнання, музичних інструментів, як необхідної складової формування фахових компетентностей студентів.</p>
Академічні права випускників	Можливість навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, підвищення кваліфікації та отримання додаткової післядипломної освіти.
Працевлаштування випускників	Згідно з національним класифікатором професій ДК 003:2010 фахівці, які здобули освіту за освітньо-професійною програмою 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) можуть обіймати такі посади: 2320 Вчитель середнього навчального закладу;

	3310 Культурний організатор дитячих позашкільних закладів; 3476 Керівник аматорського дитячого колективу (гуртка, студії та ін.).
--	--

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми: на базі повної загальної середньої освіти, з терміном навчання 3 роки 10 місяців становить 240 кредитів ЄКТС.
Обсяг освітньої програми, спрямований на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, становить – 180 кредитів ЄКТС.
Загальний обсяг вибіркового дисциплін складає не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС.

Назва навчальної дисципліни	Мінімальна кількість навчальних годин / кредитів вивчення блоку	Форма контролю	Семестр
1	2	3	4
I. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
Історія України	90/3	екзамен	II
Історія української культури	90/3	екзамен	III
Філософія	90/3	екзамен	V
Українська мова (за професійним спрямуванням)	90/3	екзамен	III
Іноземна мова	150/5	екзамен, залік	II I
Анатомія, вікова фізіологія та гігієна	90/3	екзамен	I
Інформаційні технології та засоби навчання	90/3	залік	I
Історія освіти на Волині	90/3	залік	I
Всього	780/26		
ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ Дисципліни вільного вибору студентів			
Історія світової культури Основи літературної творчості Практичний курс іноземної мови	90/3	залік	III

(англійська мова/ німецька мова/ польська мова)			
Релігієзнавство Українознавство Практичний курс іноземної мови (англійська мова/ німецька мова/ польська мова)	90/3	залік	IV
Політологія Соціологія Практичний курс іноземної мови Практикум із сучасної літературної мови	90/3	залік	V
Етика та естетика Логіка Практичний курс іноземної мови (англійська мова/ німецька мова/ польська мова) Методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями Міфологія Лінгвістика Інтернет-ресурсів	90/3	залік	VI
Правознавство Економіка Етнологія України	90/3	залік	VII
Всього	450/15		
II. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
Психологія	240/8	екзамен, залік	I II
Педагогіка	240/8	екзамен, залік	II III
Безпека життєдіяльності	90/3	залік	VII
Хоровий клас	690/23	Залік екзамен	I, V, VII, VIII IV
Хорознавство	90/3	залік	III
Історія української та зарубіжної музики	360/12	екзамен	III, IV, V, VI
Елементарна теорія музики	150/5	екзамен, залік	II I
Сольфеджіо	240/8	екзамен, залік	IV II, III
Гармонія	150/5	екзамен, залік	VI IV
Аналіз музичних творів та поліфонія	90/3	залік	VIII

Основний музичний інструмент	720/24	екзамен, залік	II, IV, VI, VII VIII
Хорове диригування	390/13	екзамен, залік	I, IV, V VIII
Постановка голосу	390/13	екзамен, залік	III, V, VII II, VIII
Додатковий музичний інструмент	120/4	екзамен	VIII
Методика музичного виховання в школі	210/7	екзамен	VI, VII
Навчально-педагогічна практика (пробні уроки в школі)	210/7	залік	VII
Переддипломна педагогічна практика	240/8	залік	VIII
Курсова робота з педагогіки/ психології/ методики музичного виховання в школі	90/3	залік	VI
Всього	4620/154		
ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ Дисципліни вільного вибору студентів			
Музична інформатика Комп'ютерне інструментування музичних творів	90/3	залік	VI
Оркестровий клас Акомпанемент та імпровізація	150/5	залік	V, VII, VIII
Ритміка та хореографія Актуальні питання розвитку української вокальної педагогіки	150/5	залік	IV
Класичний танець Аналізу вокально-хорових творів	360/12	залік	V
Народний танець Історія української вокально-хорової музики	90/3	екзамен	VIII
Історико-побутовий та сучасний бальний танець Українська народна музична творчість	90/3	залік	VIII
Композиція та постановка танцю Теорія і практика вокально-хорового співу в школі	420/14	екзамен, залік	VI, VII VIII
Всього	1350/45		
Всього за нормативною частиною	5400/180		
Всього за вибірковою частиною	1800/60		
Загальний обсяг освітньо-професійної програми	7200/240		
Фізичне виховання (факультатив)			

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання в освітньо-педагогічній галузі, що передбачає застосування теорій і методів музикознавчих наук і характеризується певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності та діяльності інших учасників навчально-виховного процесу.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1.	Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення.
	ЗК2.	Здатність професійно спілкуватися українською мовою (дискутувати, аргументувати використовуючи фахову термінологію).
	ЗК3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, самостійно вивчати нові методи і форми роботи та використовувати новітні педагогічні технології у практичній діяльності.
	ЗК4.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК5.	Здатність до оволодіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.
	ЗК6.	Здатність дотримуватись вимог з охорони праці, безпеки життєдіяльності, захисту довкілля.
	ЗК7.	Здатність висловлювати думки будь-якою іноземною мовою.
	ЗК8.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти творчу ініціативність у навчально-професійній діяльності.
	ЗК9.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
	ЗК10.	Здатність діяти на основі морально-етичних принципів, міркувань (мотивів) та усвідомлювати/історичну цінність розвитку різноманітних культур.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1.	Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології і педагогіки; здійснювати ретроспективний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду для розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку історико-педагогічних явищ.
	СК2.	Здатність до розуміння сутнісних особливостей предметної області та оперування професійною термінологією у галузі музичного мистецтва.

	СК3.	Здатність до організації та здійснення вокально-хорової діяльності з учнями, враховуючи анатомо-фізіологічні особливості їхнього розвитку у різні вікові періоди.
	СК4	Здатність розуміти культуро-типологічні характеристики музичних стилів, течій, їх конкретні прояви у творчості українських і зарубіжних митців.
	СК5.	Здатність до засвоєння знань у галузі музично-теоретичних дисциплін та усвідомлення їхнього взаємозв'язку з практикою музичної діяльності.
	СК6.	Здатність до художньої інтерпретації музичних творів на належному виконавському рівні.
	СК7.	Здатність до моделювання навчального процесу на основі засвоєних теоретичних і методичних знань з методики музичного виховання в школі.
	СК8.	Здатність до здійснення виховної роботи, виконувати психолого-педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.
	СК9.	Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.
	СК10.	Здатність до оволодіння сучасними методами, засобами навчання, у тому числі інформаційними технологіями та їх використання для якісної організації навчально-виховного процесу в школі.
	СК11.	Здатність до здійснення об'єктивного контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з музичного мистецтва.
	СК12.	Здатність до проведення досліджень у галузі музичного мистецтва та здійснення інноваційної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.

V. Програмні результати навчання

ПРН 1.	Володіти знаннями основних етапів розвитку філософської думки, основ психолого-педагогічних наук, що сприяють соціалізації особистості, формуванню її загальної і професійної культури.
ПРН 2.	Володіти знаннями історико-культурних процесів становлення української нації; аналізувати розвиток педагогічної освіти, використовувати її кращі традиції та досвід у майбутній фаховій діяльності.
ПРН 3.	Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами і закономірностями організації навчального процесу.
ПРН 4.	Розуміти жанрові особливості музичного мистецтва у контексті

	вітчизняного та зарубіжного досвіду, володіти знаннями музичних стилів і напрямків різних епох.
ПРН 5.	Володіти провідними педагогічними технологіями, сучасними методами і засобами музичного навчання.
ПРН 6.	Володіти психолого-педагогічними знаннями процесу організації виховної роботи з учнями різного віку, скерованого на формування в них загальнокультурних, морально-духовних цінностей.
ПРН 7.	Демонструвати вміння планувати, проектувати, конструювати, організувати й аналізувати урок музичного мистецтва керуючись набутими знаннями, вміннями та навичками з професійно-орієнтованих дисциплін.
ПРН 8.	Демонструвати виконавські навички гри на музичному інструменті у процесі фахової діяльності.
ПРН 9.	Організувати вокально-хорову роботу в школі враховуючи віковий та індивідуальний розвиток, особливості голосового апарату учнів з метою збереження й укріплення їхнього здоров'я.
ПРН 10.	Забезпечувати якість освітнього процесу із використанням сучасних інформаційних технологій.
ПРН 11.	Аналізувати і використовувати в практиці професійної діяльності науково-педагогічну та музично-методичну літературу, а також Інтернет-ресурси.
ПРН 12.	Здійснювати художньо-педагогічний аналіз музичних творів використовуючи для цього базові знання з фахових дисциплін.
ПРН 13.	Організувати навчальну діяльність школярів з урахуванням їхніх фізіологічних особливостей, а також фізичного розвитку учнів з особливими потребами; оцінювати результати навчання з метою визначення стану успішності.
ПРН 14.	Аргументовано доводити власні міркування (ідеї) щодо вирішення стратегічних проблем у шкільній музичній освіті.
ПРН 15.	Професійно спілкуватися державною та іноземною мовою у галузі музичного мистецтва використовуючи фахову термінологію.
ПРН 16.	Дотримуватися морально-етичних норм спілкування, взаємодіяти на комунікативному рівні з колегами, соціальними партнерами, учнями та їхніми батьками.
ПРН 17.	Вирішувати навчальні проблеми, оригінально і творчо мислити у процесі конструювання, інтерпретації та реалізації нестандартних педагогічних ситуацій.
ПРН 18.	Виявляти здатність до продовження навчання з деяким ступенем автономії, що проявляється у саморозвитку та самокорекції знань, моделюванні траєкторії особистісного самовдосконалення у галузі музикознавчих питань шкільної

	освіти.
ПРН 19.	Виявляти готовність до ухвалення рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових ідей і сучасних підходів до організації уроків.
ПРН 20.	Виявляти здатність до науково-дослідної діяльності у галузі педагогіки та музичного мистецтва, використання її результатів на практиці.
ПРН 21.	Демонструвати здатність грамотно записувати нотний текст, будувати лади, інтервали та акорди від певного звуку чи в тональності, транспонувати мелодію, структурно аналізувати музичні уривки.
ПРН 22.	Виявляти здатність гармонізувати мелодичну лінію твору, створюючи власний акомпанемент; здійснювати гармонічний аналіз нотного тексту з урахуванням комплексу музично-виразових засобів.
ПРН 23	Знати основні нормативно-правові положення з безпеки життєдіяльності, планувати заходи з профілактики виробничого травматизму і професійної захворюваності та забезпечувати дотримання учнями вимог охорони праці і довкілля.

З метою співвіднесення визначених програмних результатів навчання та компетентностей, зазначених в освітньо-професійній програмі використовується матриця відповідності визначених програмою результатів навчання та компетентностей (Додаток А).

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: «Бакалавр освіти. Вчитель музичного мистецтва. Атестація здійснюється відкрито і публічно.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен являє собою синтез усіх наскрізних проблем фахової підготовки та передбачає перевірку й оцінку сформованості у студентів компетентностей у галузі хорового диригування, основного музичного інструменту, педагогіки та методики музичного виховання в школі. Під час кваліфікаційного екзамену випускники повинні продемонструвати певний рівень володіння програмним матеріалом, категоріальним апаратом.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення Кременецькою обласною гуманітарно-педагогічною академією ім. Тараса Шевченка якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів, передбачених Законом України «Про вищу освіту»:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 1 липня 2014 року / Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37-38. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 / [розроб. : М. Гаврицька та ін.]. – К. : Соцінформ, 2010. – 746 с.
3. Національна рамка кваліфікацій / Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський союз студентів; Європейська асоціація університетів; Європейська асоціація закладів вищої освіти; Конфедерація європейського бізнесу «БІЗНЕС-ЄВРОПА»; Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти. – Єреван, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
6. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>
7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/content/Діяльність/Реформа_20освіти/07-metod-rekomendacziyi.doc.
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0.
9. Наказ МОН України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/>.

**Матриця відповідності
визначених освітньо-професійною програмою компетентностей
дескрипторам НРК**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
ІК	+	+	+	+
Загальні компетентності				
ЗК 1		+		+
ЗК 2	+	+	+	
ЗК 3	+	+		+
ЗК 4		+		+
ЗК 5	+	+	+	
ЗК 6	+			+
ЗК 7	+	+	+	
ЗК 8		+	+	+
ЗК 9	+	+	+	
ЗК 10	+	+	+	
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК 1	+			
СК 2	+	+		+
СК 3	+			
СК 4	+		+	
СК 5		+		+
СК 6	+	+	+	
СК 7		+	+	+
СК 8	+	+	+	+
СК 9	+	+		+
СК 10				+
СК 11	+	+		+
СК 12	+	+		

Таблиця 2.

Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності																							
	Інтегральна	Загальні										Спеціальні (фахові)												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ПРН1	+	+								+		+												
ПРН2	+	+								+		+												
ПРН 3	+												+			+		+						
ПРН 4	+			+										+	+									
ПРН 5	+				+													+			+			
ПРН 6	+										+	+							+					
ПРН 7	+								+				+					+	+			+		
ПРН 8	+								+	+							+							
ПРН 9	+								+	+						+								
ПРН 10	+					+	+														+			
ПРН 11	+					+																		
ПРН 12	+		+						+					+		+								
ПРН 13	+														+							+		
ПРН 14	+									+		+											+	
ПРН 15	+		+						+															
ПРН 16	+		+									+												
ПРН 17	+	+							+	+									+	+				
ПРН 18	+			+	+		+													+				
ПРН 19	+	+																					+	
ПРН 20	+												+										+	
ПРН 21	+			+												+								
ПРН 22	+															+								
ПРН 23	+						+																	

+ – компетентність, яка набувається;

ЗК і СК – загальна і спеціальна компетентності;

ПРН – програмний результат навчання